

باسمه تعالی

سرمایه گذاری برای تولید

مدیران محترم مراکز پژوهشی اتاق‌های سراسر کشور

با سلام و احترام؛

بدین وسیله ویژه نامه "آسیب شناسی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۵ از نگاه بخش

خصوصی"، جهت استحضار و بهره برداری، به پیوست تقدیم حضور می گردد.

اهم نکات طرح شده در این گزارش به شرح ذیل است:

۱. ساختار مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۵: واکاوی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، بیانگر اتکای ۷۲ درصدی دولت بر دو پایه مالیاتی «مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی (شرکت‌ها)» با سهم ۴۲ درصد و «مالیات بر کالا و خدمات (ارزش افزوده)» با سهم ۳۰ درصد است. این امر دلالت بر آن دارد که تولیدکنندگان بخش خصوصی و مصرف کنندگان، منبع اصلی تأمین درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۴۰۵ هستند.
۲. تشدید فشار مالیاتی بر شرکت‌های غیردولتی: از سال ۱۳۹۹ تاکنون، سهم مالیات بر درآمد شرکت‌های غیردولتی از پایه مالیات بر درآمد شرکت‌ها همواره بالاتر از ۸۰ درصد بوده است و در لایحه بودجه ۱۴۰۵ نیز، سهمی در حدود ۸۶ درصدی برای آن در نظر گرفته شده است. در مقابل، سهم مالیات بر درآمد شرکت‌های دولتی خصوصاً طی دهه اخیر به شدت نزولی بوده است و در لایحه بودجه سال جاری، صرفاً سهم ۱۱ درصدی از مالیات بر درآمد شرکت‌ها را تشکیل می‌دهد.
۳. تداوم تمرکز مالیات‌ستانی از کارکنان و غفلت از مشاغل با درآمد بالا: در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی ۱/۵ برابر مالیات مشاغل است و کماکان مشاغل با درآمد بالا نظیر خدمات پزشکی و حقوقی، به طور نسبی درصد تحقق کمتری را تجربه خواهند کرد.
۴. رشد شدید مالیات بر ثروت از محل افزایش بی سابقه حق تمبر و اوراق بهادار: مالیات بر ثروت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در حدود ۸۹ درصد نسبت به سال قبل رشد داشته است با این حال حتی در صورت تحقق کامل صرفاً ۴ درصد از کل درآمدهای مالیاتی را تأمین خواهد کرد.
۵. عدم کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم برای حمایت از تولید: در شرایط فعلی اقتصاد کشور، تولیدکنندگان رسمی در بخش خصوصی، با معضل جدی افزایش انواع و اقسام هزینه‌ها

تشخیص اصالت نامه

دست‌وپنجه نرم می‌کنند. همچنین، با توجه به افت شدید نرخ تشکیل سرمایه در سال‌های اخیر، سیاست کاهش نرخ مالیات بر عملکرد برای واحدهای صنعتی، معدنی و کشاورزی، می‌تواند به‌عنوان یک مشوق مالیاتی مؤثر، فشارهای مالی تولیدکنندگان را کاهش داده و انگیزه سرمایه‌گذاری، حفظ و توسعه واحدهای تولیدی را افزایش دهد و زمینه را برای جلوگیری از تعدیل نیروی کار فراهم آورد.

۶. آثار ضدانگیزشی بر تولید و سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی: تمرکز بودجه ۱۴۰۵ بر روی مالیات بر شرکت‌ها و مالیات بر کالا و خدمات اگرچه از منظر وصول‌پذیری و اجرا برای دولت دارای مزیت است، اما نتیجه آن افزایش فشار بر بخش مولد، رسمی و قابل رصد اقتصاد خواهد بود. همچنین از آنجا که در اقتصاد ایران، سودآوری به شدت در بخش کوچکی از بنگاه‌ها متمرکز است که به دلیل برخورداری از معافیت‌ها در عمل با نرخ مؤثر بسیار کمتری مالیات می‌پردازند، این رویکرد مالیاتی دولت، به معنای فشار بر بخش گسترده‌ای از بنگاه‌های شفاف‌تر و کم‌قدرت‌تر با سهم اندک از سودآوری از جمله بنگاه‌های کوچک و متوسط است. **به این ترتیب می‌توان گفت این ترکیب مالیاتی در بودجه سنواتی ناعادلانه و ناکارا است.**

همچنین، رشد ۶۲/۵ درصدی درآمدهای پیش‌بینی شده از محل مالیات بر شرکت‌های غیردولتی در کنار محدودیت‌های ایجاد شده برای تولید از کانال قطعی‌های مکرر برق و گاز طبیعی و نااطمینانی‌های حاصل از جهش‌های مکرر نرخ ارز و افزایش هزینه‌ها و دشواری‌های تامین مالی، منجر به کاهش سرمایه‌گذاری و سرمایه در گردش بنگاه‌ها شده و رکود اقتصادی را تشدید خواهد کرد. از این رو، در حال حاضر بازنگری در ترکیب درآمدهای مالیاتی و افزایش سهم سایر پایه‌های مالیاتی (از جمله اشخاص حقیقی با درآمدهای بالا، شرکت‌های دولتی و عمومی غیردولتی با سهم بالا از سود محقق شده در اقتصاد) در تامین درآمد مالیاتی دولت به منظور کاهش فشار بار مالیاتی بر بنگاه‌های بخش خصوصی بیش از پیش ضروری است.

عیسی منصوری

رئیس مرکز پژوهش‌ها